

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัย "การใช้สื่อมวลชนสร้างชื่อเสียงของนักการเมือง" ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ในการศึกษา โดยกระบวนการและวิธีการต่าง ๆ เหล่านี้ จะสนับสนุนและตรวจสอบข้อมูลซึ่งกัน และกันเพื่อความถูกต้อง

1. ศึกษาข่าว ภาพข่าว บทบรรณาธิการ บทความ หรือคอลัมน์ ที่กล่าวถึงนางปวีณา หงสกุล และดร.พิจิตต รัตตกุล จากสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์ชื่อเสียงของ นักการเมืองที่ปรากฏทางสื่อมวลชน

2. สังเกตการณ์การทำงานภาคปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนของนางปวีณา หงสกุล ดร.พิจิตต รัตตกุล และทีมงานที่มีส่วนสร้างชื่อเสียงให้กับนักการเมืองทั้ง 2 ท่าน เพื่อศึกษา กระบวนการ และวิธีการใช้สื่อมวลชน โดยลำดับเหตุการณ์ และใช้ข้อมูลที่พบ มาศึกษา เปรียบเทียบกับเนื้อหาที่สื่อมวลชนนำเสนอ ทั้งในรูปแบบข่าว ภาพข่าว บทบรรณาธิการ บทความ หรือคอลัมน์ เพื่อวิเคราะห์ผลการใช้สื่อมวลชน และตรวจสอบข้อเท็จจริงจากการ สัมภาษณ์ข้อมูลแบบเจาะลึก

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เข้าสังเกตการณ์ภาคปฏิบัติของนางปวีณา 3 เหตุการณ์ และดร.พิจิตต 3 เหตุการณ์ ดังนี้

2.1 วันที่ 28 กันยายน 2541 นางปวีณา ร่วมเป็นวิทยากรในงานสัมมนากองทุน เพื่อการศึกษา ที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นเจ้าภาพการจัดงาน

2.2 วันที่ 3 ตุลาคม 2541 นางปวีณา และชุดเฉพาะกิจช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ ถูกละเมิดสิทธินัดประชุม และแถลงข่าวการดำเนินคดีกับชายชราชาวอินเดียที่ข่มขืนลูก และหลาน ของตนเอง

2.3 วันที่ 30 มกราคม 2542 ดร.พิจิตตเปิดงานถนนสายไม้เฟอร์นิเจอร์ ที่ถนนประชาราษฎร์ภูมิตร

2.4 วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2542 นางปวีณาแกลงข่าวหลังการประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความช่วยเหลือ และดำเนินคดี กรณีบุขกร พรวรรณศิริเวช นักแสดงชื่อดัง ถูกสถานอาบอบนวดในประเทศฮ่องกง ละเมิดสิทธิ์ โดยนำภาพถ่ายในนิตยสารฉบับหนึ่งไปทำเป็นป้ายโฆษณาโดยไม่ได้รับอนุญาต

2.5 วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2542 ดร.พิจิตตนำสื่อมวลชนทดลองนั่งรถไฟฟ้านายง เพื่อตรวจสอบผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

2.6 วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2542 ดร.พิจิตตแจกคู่มือประชาชน และการรณรงค์เพื่อลดควันขาว-ควันดำ

3. สัมภาษณ์เจาะลึกแหล่งข้อมูลประเภทบุคคลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นศึกษา นำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์เพิ่มเติม และใช้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งข้อมูล และการจัดเก็บข้อมูลประเภทอื่น ๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลประเภทเอกสารประกอบด้วย

1. หนังสือพิมพ์รายวัน 11 ฉบับ คือ ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน ข่าวสด ไทยโพสต์ แนวหน้า บ้านเมือง สยามรัฐ วัฏจักรรายวัน กรุงเทพธุรกิจ และผู้จัดการรายวัน ตั้งแต่พ.ศ.2538-พ.ศ.2541 คือ ศึกษาเหตุการณ์ตั้งแต่นางปวีณา หงสกุล และดร.พิจิตต รัตตกุล เริ่มมีชื่อเสียงจนถึงปัจจุบัน

ข้อมูลจากสื่อมวลชนกลุ่มนี้จะพิจารณาจากเหตุการณ์เป็นสำคัญ โดยตรวจสอบการนำเสนอจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเป็นหลัก เนื่องจากเป็นหนังสือพิมพ์ที่มียอดจำหน่ายในประเทศสูงสุด และมีอายุยาวนาน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปค้นหาข่าว ภาพข่าว บทบรรณาธิการ บทความ หรือคอลัมน์ที่กล่าวถึงนักการเมืองทั้ง 2 ท่านจากเหตุการณ์ในช่วงเวลาเดียวกันจากหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น ๆ เพื่อจัดกลุ่ม และเปรียบเทียบการนำเสนอของสื่อมวลชนกลุ่มนี้

2. สคริปและเทปข่าวโทรทัศน์ตั้งแต่พ.ศ.2538-พ.ศ.2541ของสถานีโทรทัศน์ประเภทฟรีทีวีทุกสถานี โดยคัดเลือกเฉพาะเหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับชื่อเสียงของนางปวีณา หงสกุล และดร.พิจิตต รัตตกุล นอกจากนี้ ผู้วิจัยบันทึกวีดิทัศน์ข่าวโทรทัศน์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเหตุการณ์ที่ผู้วิจัยขอเข้าไปสังเกตการณ์ในภาคปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อวิเคราะห์ผลของการใช้สื่อมวลชน

3. บทสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับประวัติ และการทำงานของนางปวีณา หงสกุล และ ดร.พิจิตต รัตตกุล ในนิตยสาร และวารสารต่าง ๆ

แหล่งข้อมูลประเภทบุคคลประกอบด้วย

1. นักการเมืองกรณศึกษา คือ

1.1 นางปวีณา หงสกุล

1.2 ดร.พิจิตต รัตตกุล

2. บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อมวลชนร่างชื่อเสียงของนักการเมืองกรณศึกษา

2.1 บุคคลที่เกี่ยวข้องกับนางปวีณา หงสกุล

2.1.1 นายเอกภาพ หงสกุล น้องชายของนางปวีณา กำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง และช่วยทำหน้าที่รับเรื่องร้องเรียนให้กับชุดเฉพาะกิจช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิ ผู้วิจัยมีโอกาสคุยกับนายเอกภาพ ช่วยรับเรื่องร้องเรียนทางโทรศัพท์ จัดกลุ่มเอกสารและจดหมายร้องเรียน ในระหว่างที่เข้าไปติดต่อกับทีมงานของนางปวีณาที่สำนักงานที่แฟลตฝั่งหลวง

2.1.2 นายเปลี่ยน แดงหวาน ผู้ช่วยผู้อำนวยการ กองคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน กรมประชาสงเคราะห์ ซึ่งช่วยนางปวีณาในฐานะหัวหน้าชุดปฏิบัติการเฉพาะกิจช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิ ซึ่งเป็นชุดทำงานของชุดเฉพาะกิจฯ

2.1.3 นายชูเกียรติ บุญเรืองฤทธิ์ ผู้สื่อข่าวเฉพาะกิจ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จบการศึกษาทางด้านสื่อสารมวลชนจากสถาบันราชภัฏจันทรเกษม จากนั้นเข้าทำงานในตำแหน่งผู้สื่อข่าวอาชญากรรม หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมาโดยตลอด จนกระทั่งได้รับมอบหมายให้ติดตามทำข่าวนางปวีณาโดยเฉพาะ ต่อมาได้เสนอแนวคิด และตัวบุคคล รวมทั้งเป็นหนึ่งในชุดเฉพาะกิจช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิ

2.1.4 นายลักษณะศักดิ์ โฉนิตาจล ผู้สื่อข่าวอาชญากรรม หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ จบการศึกษาจากคณะมนุษยศาสตร์ ด้านโลหตศศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง จากนั้นเข้าทำงานกับหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ในตำแหน่งผู้สื่อข่าวอาชญากรรม และเข้าร่วมงานในชุดเฉพาะกิจช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกละเมิดสิทธิตั้งแต่ต้นปี 2541 ตามคำชักชวนของนางปวีณา

2.2 บุคคลที่เกี่ยวข้องกับดร.พิจิตต รัตตกุล

2.2.1 นางสาวอมรรัตน์ กฤษตยาวิธ หัวหน้ากองประชาสัมพันธ์ สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร จบการศึกษาจากคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2.2 นายนำพล คารมปราชญ์ ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จบการศึกษาระดับปริญญาโททางด้านการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร ระหว่างเรียนได้เขียนบทความทางการเมืองให้กับหนังสือพิมพ์ประชาธิปไตย และระหว่างรับราชการครู (ก่อนเข้าร่วมทำงานกับดร.พิจิตต) เขียนให้กับหนังสือพิมพ์มติชน และทำงานด้านประชาสัมพันธ์ให้ดร.พิจิตตตั้งแต่อยู่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมาจนกระทั่งปัจจุบัน

2.2.3 นายอัศวิน อภัยวงศ์ ที่ปรึกษางานด้านประชาสัมพันธ์ จบปริญญาตรีจากคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร จากนั้นทำงานด้านสื่อสารมวลชนสายการเมืองมาโดยตลอด ตำแหน่งสูงสุด คือ บรรณาธิการบริหาร หนังสือพิมพ์อาทิตย์รายสัปดาห์ และมาตุภูมิรายวัน หลังจากออกจากแวดวงสื่อสารมวลชนได้ช่วยงานพรรคประชาธิปัตย์ และมีโอกาสร่วมทำงานกับดร.พิจิตต จากนั้นแยกไปทำธุรกิจส่วนตัว กลับมาวงการเมืองอีกครั้งโดยการลงสมัครรับเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2539 ในนามพรรคประชาธิปัตย์ แต่พลาดหวัง จึงเสนอตัวมาช่วยงานดร.พิจิตตอีกครั้ง

2.2.4 ว่าที่ร.ต.วิฑูรย์ ต.แสงจันทร์ ผู้อำนวยการศูนย์มตงาน เคยเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ ช่วยทำงานทางการเมืองให้กับนายพิชัย รัตตกุล ก่อนที่จะย้ายมาช่วยงานดร.พิจิตตตั้งแต่ครั้งประกาศลงสมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครโดยไม่สังกัดพรรคการเมืองใด

2.2.5 นางสายชล บุรณกิจ ผู้จัดการอาวุโสฝ่ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ บริษัท ลีอกส์เลย์ จำกัด (มหาชน) ได้รับมอบหมายจากนายรังชัย ล่ำซำ กรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท ลีอกส์เลย์ จำกัด (มหาชน) เพื่อนของดร.พิจิตต ให้เข้าไปช่วยงานด้านการประชาสัมพันธ์ให้ ดร.พิจิตต (อย่างไม่เป็นทางการ)

3. อดีต และนักการเมืองที่เกี่ยวข้อง หรือนักการเมืองที่มีชื่อเสียงผ่านสื่อมวลชน ได้แก่

3.1 ร.อ.กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา อดีตผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

3.2 นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ส.ส. กรุงเทพมหานคร พรรคประชาธิปัตย์

3.3 นางสุดารัตน์ เกยุราพันธุ์ ส.ส. กรุงเทพมหานคร พรรคพลังธรรม
หัวหน้ากลุ่มพลังไทย

3.4 นางลดาวัลลิ์ วงศ์ศรีวงศ์ ส.ส.พะเยา โฆษกพรรคประชาธิปัตย์

4. สื่อมวลชน

4.1 ผู้สื่อข่าวที่เคยติดตามนำเสนอข่าว ทั้งในส่วนของดร.พิจิตต รัตตกุล และนางปวีณา หงสกุล หรือสื่อมวลชนระดับบริหาร

4.1.1 นายมานิจ สุขสมจิตร บรรณาธิการอาวุโส หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

4.1.2 นางชุตินา บุรณรัชดา บรรณาธิการข่าวสกี๊ป หนังสือพิมพ์เดลินิวส์
อดีตนายกสมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

4.1.3 นายบุญเลิศ ช่างใหญ่ บรรณาธิการข่าวอาวุโส หนังสือพิมพ์มติชน

4.1.4 นางสาวสนมพร อิมเฉลิม รองหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว
สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3

- 4.1.5 นางสาวนิตยา ระฆังทอง ผู้สื่อข่าวสายสังคม
สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
- 4.1.6 นายรเชศ ธนสมบุรณ์ หัวหน้าแผนกข่าวในประเทศ
สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5
- 4.1.7 นายสมหมาย ศิลปิโยดม บรรณาธิการข่าว
สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7
- 4.1.8 นายวิโชค อางหาญ หัวหน้าส่วนผลิตข่าว 1 ฝ่ายข่าวโทรทัศน์
สำนักข่าวไทย องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (ช่อง 9)
- 4.1.9 นายสุวิษ สุทธิประภา หัวหน้าข่าวแผนกข่าวการเมือง
ส่วนผลิตข่าว 1 ฝ่ายข่าวโทรทัศน์ สำนักข่าวไทย องค์การ
สื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย
- 4.1.10 นายเดชอนันต์ ธนานันต์ บรรณาธิการข่าวกทม. และข่าว
มหาดไทย สถานีวิทยุโทรทัศน์กรมประชาสัมพันธ์ (ช่อง 11)
- 4.1.10 นางสาวอรุณี เอียบ บรรณาธิการข่าวการเมือง
หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์
- 4.1.11 นายนิพนธ์ ปติวงศ์ไพศาล หัวหน้าข่าวก.ท.ม.
หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- 4.1.12 นายจิระพงษ์ เต็มเปี่ยม หัวหน้าข่าวหน้า 1 หนังสือพิมพ์แนวหน้า
- 4.1.13 นายวีระพงษ์ คำเนตร ผู้สื่อข่าวกทม. หนังสือพิมพ์สยามรัฐ
- 4.2 สื่อมวลชนที่ได้รับมอบหมายให้ติดตามข่าวที่เกี่ยวข้องกับคร. พิจิตต รัตตกุล
- 4.2.1 นางนพขวัญ นาคนวล ผู้สื่อข่าวสายสังคม
สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อสมท.
อดีตผู้สื่อข่าวกทม. สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7
- 4.2.2 นางสาวจากรรรณ พูลสุข ผู้สื่อข่าวสายสังคมและสิ่งแวดล้อม
สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5
- 4.2.3 นางสาวนฤมล อมรปาน ผู้สื่อข่าวก.ท.ม.
ฝ่ายข่าวโทรทัศน์ สำนักข่าวไทย (ช่อง 9)
- 4.2.4 นางสาวदनฤดี วงษ์เคี่ยม ผู้สื่อข่าวก.ท.ม. หนังสือพิมพ์เดลินิวส์

4.2.5 นายชาญวิทย์ ใจสว่าง ผู้สื่อข่าวการเมือง ซึ่งรับผิดชอบข่าว
ในสายงานภาพ เป็นหลัก หนังสือพิมพ์บ้านเมือง

4.3 สื่อมวลชนที่ได้รับมอบหมายให้ติดตามข่าวที่เกี่ยวข้องกับนางปิ๊ฉา หงสกุล

4.3.1 นายอลงกรณ์ เหมือนดาว บรรณาธิการข่าวอาชญากรรม
สถานีโทรทัศน์ไอทีวี

4.3.2 นางสาวกรรวิ ธัญญกุล บรรณาธิการข่าวการเมือง
สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3

4.3.3 นายสุวรรณ เฟ็งอัน ช่างภาพข่าวอาชญากรรม
สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3

4.3.4 นางสาวศรีสุดา โตประศรี ผู้สื่อข่าวเฉพาะกิจ หนังสือพิมพ์มติชน

4.3.5 นายดวงศักดิ์ ชินสินธุวล ผู้สื่อข่าวเฉพาะกิจ หนังสือพิมพ์มติชน

4.3.6 นายสมชาย จรรยา ผู้สื่อข่าวอาชญากรรม หนังสือพิมพ์ข่าวสด

4.3.7 นางปรารภนา ฉายประเสริฐ ผู้สื่อข่าวประจำกระทรวงแรงงาน
และสวัสดิการสังคม สำนักข่าวไทย อดีตหัวหน้าข่าวการศึกษา
หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัย "การใช้สื่อมวลชนสร้างชื่อเสียงของนักการเมือง" ได้ใช้แนวคิดเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับสื่อมวลชน และแนวคิดเรื่องการสร้าง
ความมีชื่อเสียงเป็นกรอบในการวิเคราะห์ โดยนำข้อมูลที่ได้รับจากการวิเคราะห์เนื้อหาเอกสาร
หนังสือพิมพ์ บทและเทปข่าวโทรทัศน์ การสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เจาะลึก
มาใช้อธิบาย และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลระหว่างกัน เพื่อเป็นความรู้ใหม่ที่ผู้วิจัยค้นพบ
จากการทำวิจัยครั้งนี้

การนำเสนอข้อมูล

งานวิจัย "การใช้สื่อมวลชนสร้างชื่อเสียงของนักการเมือง" จะนำเสนอข้อมูลที่ได้รับจากการวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ โดยเริ่มจาก

บทที่ 4 ประวัติและพัฒนาการความมีชื่อเสียงทางการเมือง

บทที่ 5 กระบวนการใช้สื่อมวลชนสร้างชื่อเสียงของนักการเมือง

บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย